

SID

ابزارهای
پژوهش

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت های کاربردی
در تدوین و چاپ مقالات ISI

روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word
برای پژوهشگران

روایت پژوهی ابزاری برای فهم تربیت چندفرهنگی

زهرة كرمى^۱، دكتور فرهاد سراجى^۲

چکیده:

این مقاله ضمن اشاره به تشریح مفهوم تربیت چندفرهنگی، درصدد پاسخ به این سؤالات است که روایت پژوهی چیست و چگونه می‌توان از روایت پژوهی برای فهم تربیت چندفرهنگی استفاده کرد؟ بر این اساس، ابتدا بر اساس منابع موجود به تبیین مفهوم تربیت چندفرهنگی و روایت پژوهی می‌پردازد و در ادامه، روایت پژوهی را به عنوان ابزاری برای فهم تربیت چندفرهنگی معرفی می‌نماید. در این رویکرد، روایت‌ها و داستان‌های معلمان در یافت چندفرهنگی به منظور فهم تربیت چندفرهنگی، مورد مطالعه قرار می‌گیرد. معلمان برای فهم تربیت چندفرهنگی می‌توانند داستان‌های زیسته یکدیگر را بشنوند، روی داستان‌ها تأمل کنند و معانی لازم را از آن‌ها استخراج نمایند.

واژگان کلیدی: روایت، روایت پژوهی، تربیت چندفرهنگی

مقدمه

ما در کشوری با تنوع فرهنگی زندگی می‌کنیم. تنوع فرهنگی، ضرورت تربیت چندفرهنگی را ایجاد می‌نماید. چندفرهنگی به عنوان یک مفهوم، ایده یا برچسب به زندگی اجتماعی اشاره دارد (گلنزر^۳، ۱۹۹۷؛ به نقل از کانلی، فیلیون و هی^۴، ۲۰۰۳). آن یک زندگی اجتماعی عادلانه است. یک گفت‌وگو عمومی است در مورد اینکه چگونه افراد مختلف به عنوان یک ملت می‌توانند با هم زندگی کنند (کانلی، فیلیون و هی، ۲۰۰۳). تربیت چندفرهنگی^۵ از نظر بنت^۶ (۱۹۹۰) رویکردی برای تدریس و یادگیری است که متکی بر ارزش‌های دموکراتیک و عقاید و اهدافی در جهت پرورش چندگانگی فرهنگی در داخل جوامعی با تنوع فرهنگی است. از نظر بنتکس و بنتکس^۷ (۲۰۰۱) یکی از اهداف مهم تربیت فرهنگی کمک به همه دانش‌آموزان است تا دانش، مهارت و نگرش‌های

^۱ نویسنده مسئول: عضو هیأت علمی دانشگاه فرهنگیان و دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی دانشگاه بوعلی سینا همدان، Karami_z@yahoo.com
^۲ دانشیار برنامه ریزی درسی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، fserajji@gmail.com

^۳ Glazer

^۴ Connelly, Phillion, & He

^۵ Multicultural education

^۶ Bennett

^۷ Banks and Banks

مورد نیاز را کسب کنند تا به طور مؤثر در یک جامعه دمکراتیک چند حزبی به خوبی عمل کنند و به منظور ایجاد یک جامعه مدنی و اخلاقی با مردمی از گروههای مختلف تعامل برقرار کرده، مذاکره نمایند و ارتباط برقرار کنند. در پژوهش صادقی (۱۳۸۹) مؤلفه‌های آموزش چندفرهنگی عبارتند از: آموزش ضد تبعیض‌نژادی؛ پذیرش تنوع و تکثر؛ توجه به ارزش و کرامت انسان؛ درک و تحمل آراء دیگران؛ همزیستی مسالمت‌آمیز با پیروان ادیان، مذاهب و اقوام در سطح محلی، ملی و بین‌المللی؛ رعایت عدالت تربیتی و تربیت کیفی برای همه فارغ از ویژگی جنسیتی، فرهنگی، قومی، مذهبی، اقتصادی، سیاسی، اجتماعی؛ انعطاف در برنامه‌های درسی با توجه به ویژگی‌های قومی و فرهنگی؛ تنوع در استفاده از روش‌های تدریس؛ تنوع در استفاده از مواد و محیط آموزشی؛ و تنوع در استفاده از روش‌های ارزشیابی. بنکس^۱ (۱۹۸۱) یکی از پیشگامان آموزش چندفرهنگی و از اولین محققان آموزش چندفرهنگی بود. تدریس در کلاس‌های درسی با فرهنگ‌های گوناگون، مستلزم بررسی عوامل مختلفی شامل اولویت‌های فرهنگی در رفتار، تفکر و یادگیری است (چیسام^۲، ۱۹۹۴). برخی نظریه پردازان تربیت چندفرهنگی معتقدند معلمان نیاز دارند تا فرهنگ، معنی فرهنگ، تأثیر فرهنگ روی تدریس و یادگیری، روش‌هایی که در آن مدارس و کلاس‌های درس به مثابه فرهنگ عمل می‌کنند، ماهیت فرهنگ‌های قومی، نژادی و شهری متفاوت با خودشان؛ نقش فرهنگ در الگوهای اجتماعی کردن، تعامل و ارتباط را بشناسند. نتایج پژوهش‌ها در مورد تربیت معلم چندفرهنگی حاکی از آن است که معلمان آمادگی لازم برای تدریس در کلاس‌های درس چندفرهنگی را ندارند. نتایج تحقیق عزیززی، بلندهمتان، و سلطانی (۱۳۸۹) نشان داد که در آموزش‌های دوره تربیت معلم به آموزش چندفرهنگی چندان توجه نشده است. مطالعه گودوین^۳ (۱۹۹۴) مشخص ساخت که معلمان تصورات نادرست و ساده لوحانه‌ای از مفاهیم چندفرهنگی، تنوع و دمکراسی دارند. بنابراین این مقاله با هدف ضرورت فهم تربیت چندفرهنگی با استفاده از رویکرد روایت پژوهی، درصدد است به سؤالات زیر پاسخ دهد:

۱. روایت پژوهی چیست؟
۲. چگونه می‌توان از روایت پژوهی برای پژوهش در بافت چندفرهنگی استفاده کرد؟

۱. روایت پژوهی چیست؟

روایت، بازنمایی از یک واقعه یا یک سری از وقایع است (ابوت^۴، ۲۰۰۲، ص ۱۲). روایت پژوهی^۵ عبارتست از مطالعه تجربه افراد از طریق داستان‌هایی که روایت می‌کنند (کلندینین و روزیک^۶، ۲۰۰۷). روایت پژوهی را روشی برای بررسی و فهم تجارب معلم در مکان‌ها و زمان‌های مختلف دانسته‌اند که مستلزم همکاری مؤثر و مثبت بین محقق و مشارکت‌کننده است و معطوف پژوهش در حوزه‌های اجتماعی و فردی است. در روایت پژوهی، افراد را باید مبتنی بر بافت و موقعیت، مشاهده کنیم. آن‌ها باید چندبعدی مشاهده شوند و تجربه‌ها در بافت زمان و مکان بررسی شوند (یو^۷، ۲۰۰۵). دیویی معتقد است که پژوهش، از شرایط اجتماعی به وجود می‌آید. کلندینین و کانلی (۲۰۰۰) در کتابشان در مورد روایت پژوهی گفته‌اند که علاقمند به مطالعه تجربه هستند. برای آن‌ها، تجربه، روایت نیست، بلکه یک واژه کلیدی است. آنها به نظریه تجربه دیویی اعتقاد دارند که زندگی، تجربه و تعلیم و تربیت درهم تنیده هستند. روایت پژوهی، شکلی از مطالعه زندگی است. وقتی زندگی از طریق روایت پژوهی مطالعه می‌شود، محقق نیاز دارد به هر آنچه در زندگی اتفاق افتاده، دست یابد (کانلی، فیلیون و هی، ۲۰۰۳).

1. Banks

2. Chisholm

3. Goodwin

4. Abbott

5. narrative inquiry

6. Clandinin and Rosiek

7. Yu

۲. چگونه می‌توان از روایت پژوهی برای پژوهش در بافت چندفرهنگی استفاده کرد؟

روایت از نظر فلسفی با چندفرهنگی سازگار است (فیلیون^۱، ۱۹۹۹). چندفرهنگی به عنوان یک روش زندگی است و روایت پژوهی، روشی برای تفکر در مورد زندگی است. این دو مفهوم با همدیگر ارتباط و هماهنگی دارند (کانلی، فیلیون و هی، ۲۰۰۳). تربیت چندفرهنگی و روایت پژوهی نسبتاً جدید هستند. هر دو حوزه، ریشه‌های تاریخی طولانی و عمیقی دارند (بنکس، ۱۹۹۵). به نقل از کانلی، فیلیون و هی، ۲۰۰۳). تربیت چندفرهنگی در مردم شناسی^۲ و مطالعه فرهنگ، ریشه دارد (بنکس، ۱۹۹۶). به نقل از کانلی، فیلیون و هی، ۲۰۰۳). چندفرهنگی، به زندگی اجتماعی دمکراتیک مرتبط است و موضوعی است که می‌تواند از طریق پژوهش روایی مورد مطالعه قرار گیرد (کانلی، فیلیون و هی، ۲۰۰۳). پژوهش‌های مختلفی روی مطالعه چندفرهنگی از طریق روایت پژوهی متمرکز شده‌اند و در این جریان، ادبیات متنوعی پدیدار شده است. چندفرهنگی روایتی^۳، اصطلاحی برای پژوهشی با رویکرد روایتی برای فهم پدیده چندفرهنگی است و آن رویکردی است که مبتنی بر تجربه مشارکت کننده و محقق است، مبتنی بر بافتی است که مردم در آن بافت کار و زندگی می‌کنند و هدف آن درک افراد در تغییرات سریع جهان مدرن است. چندفرهنگی روایتی، رویکردی روایتی برای فهم تدریس و یادگیری چندفرهنگی است. چندفرهنگی روایتی روی فهم از طریق تجربه متمرکز است (فیلیون، ۲۰۰۲). چندفرهنگی روایتی هم یک پدیده و هم یک روش است. چندفرهنگی روایتی، فهم در مورد اجتماع، یادگیری با آن و از طریق آن است و روی روش‌های پرورش همدلی و بودن در کنار دیگران تأکید دارد و برای فهم این ارتباطها در تلاش است (فیلیون، ۱۹۹۹).

واقعۀ نگاری، داستان نویسی، شرح حال نویسی، و ... از ابزارهای مورد استفاده در روایت پژوهی هستند. فلوریو-روئین^۴ (۱۹۹۴) پیشنهاد داده که خواندن در مورد دیگران و نوشتن شرح حال‌های قومی می‌تواند روشی برای تربیت چندفرهنگی باشد. هوکس^۵ (۲۰۱۰) نیز معتقد است که داستان‌گویی روشی مؤثر برای مطالعه جهان اجتماعی است، به این دلیل که داستان‌های شخصی، ساختاری را برای آگاهی از بافت فراهم می‌آورد. وارد و وینستلی^۶ (۲۰۰۴) بیان می‌کنند که داستان‌های شخصی می‌تواند منجر به خوداظهاری شود (به نقل از ونگ، ۲۰۱۳). روش‌های مختلف روایی به یادگیرندگان کمک می‌کنند تا ایده‌های عمیق خود در مورد خودشان، ارزش‌ها و عقایدشان، انگیزه‌هایشان و ... را بیان و آن را خلاقانه تحلیل و تفسیر نمایند (کلندیتین، ۲۰۱۳). راس و چن^۷ (۲۰۰۸) از روایت پژوهی به عنوان ابزاری مؤثر در حوزه تعلیم و تربیت چندفرهنگی استفاده کردند و به نتایج مؤثری دست یافتند. از نظر کانلی و کلندیتین (۱۹۸۸) داستان‌هایی که ما در دانشگاه و کلاس‌های درس مدرسه تجربه کرده و بازگو می‌کنیم، قابلیت برای شکل دادن تغییرات شخصی، اجتماعی، فرهنگی و نهادی دارند (به نقل از هیوبر، لی، مرفی، نلسون، و یانگ^۸، ۲۰۱۴). برای درک تربیت چندفرهنگی می‌توان طبق مراحل زیر از روایت پژوهی استفاده کرد. ریچرت^۹ (۲۰۰۰) فرایند روایت پژوهی را دارای سه مرحله می‌داند: (۱) نوشتن روایت؛ (۲) خواندن و تأمل در آن؛ و (۳) اشتراک روایت با دیگران.

1. Phillion

2. anthropology

3. narrative multiculturalism

4. Florio-Ruane

5. Hooks

6. Ward & Winstanley

7. Ross and Chan

8. Huber, Li, Murphy, Nelson, & Young

9. Richert

مراحل اجرا	روش	مؤلفه های تربیت چندفرهنگی
۱. نوشتن روایت ۲. خواندن و تأمل در روایت ۳. اشتراک روایت با دیگران	روایت پژوهی	فرهنگ ها و آداب و رسوم
		میراث فرهنگی
		مراسم و مناسبت های اجتماعی
		زبان ها و گویش های مختلف
		تعصبات فرهنگی
		هویت ملی
		مذاهب مختلف
		فرصت های برابر و ...

در روایت پژوهی، داستان های مشارکت کنندگان از طریق روش های مختلف مورد تحلیل و تفسیر قرار گرفته و معانی لازم از آن ها استخراج می شود. بیوگرافی تفسیری^۱ نیز یک رویکرد روش شناختی برای تحلیل روایت هاست که روی بخش خاصی از زندگی مشارکت کننده تأکید دارد (دنزین^۲، ۲۰۰۵؛ به نقل از کندی-لوپس، مورفی و گراسلند^۳، ۲۰۱۶). بر اساس پست مدرنیسم و متناسب با پارادایم تفسیری، بیوگرافی تفسیری به دنبال گفتن گزارش های دقیق عینی از زندگی مشارکت کنندگان نیست، بلکه به دنبال به تصویر کشیدن انعکاس تفسیری از تجربه مشارکت کنندگان است (جاسلسان^۴، ۲۰۱۱؛ به نقل از کندی-لوپس، مورفی و گراسلند، ۲۰۱۶). همانطور که دنزین (۱۹۸۹)، به نقل از کندی-لوپس، مورفی و گراسلند، (۲۰۱۶) توصیف کرده، ارزش و اهمیت روش بیوگرافی در توانایی کاربرش برای دستیابی و بررسی تجربه مسئله ای قابل فهم است. این رویکرد روش شناختی به ما در درک زندگی داستان شده یادگیرندگان کمک می کند (کنلی و کلندیتین، ۲۰۰۶، ص ۴۷۷؛ به نقل از کندی-لوپس، مورفی و گراسلند، ۲۰۱۶). مشارکت کننده و محقق، نقش معنی داری را در فرایند تفسیر بازی می کنند. نقش محقق، تفسیر داستان هاست (دنزین، ۱۹۸۹؛ به نقل از کندی-لوپس، مورفی و گراسلند، ۲۰۱۶).

بحث و نتیجه گیری

همانطور که اشاره شد ما در کشوری با تنوع فرهنگی زندگی می کنیم و تعلیم و تربیت در چنین کشوری مستلزم آگاهی از تربیت چندفرهنگی است. تربیت چندفرهنگی رویکردی برای تدریس و یادگیری است که متکی بر ارزش های دموکراتیک و عقاید و اهدافی در جهت پرورش چندگانگی فرهنگی در داخل جوامعی با تنوع فرهنگی است. دانش آموزان در یک محیط چندفرهنگی باید یاد بگیرند که تنوع را بپذیرند و به فرهنگ یکدیگر احترام بگذارند. معلم نیز در بافت کلاس درس چندفرهنگی باید توانایی های مختلفی داشته باشد، از جمله: دانش در مورد اقلیت های قومی و ماهیت پیچیده موقعیت آن ها در اجتماع؛ یک تصور واضح از مفهوم و کاربرد واژه تنوع فرهنگی؛ گرایش مثبت نسبت به والدین اقلیت و توانایی گوش دادن به نقطه نظراتشان؛ توانایی ارائه فرصت های برابر به همه دانش آموزان بر اساس موضوعات و مهارت های تدریس؛ و توانایی نگاه به جامعه از منظر اقلیت های اجتماعی (بنکس^۵، ۱۹۸۱؛ به نقل از خاتون، رحمان، و اجمل^۶، ۲۰۱۱). کسب این توانایی ها مستلزم استفاده از تکنیک ها و رویکردهای مختلف است. یکی از رویکردهایی که می تواند به فهم چندفرهنگی کمک کند، روایت پژوهی است. روایت پژوهی عبارتست از مطالعه تجربه افراد از طریق داستان هایی که روایت می کنند. روایت ها و داستان های معلمان در بافت چندفرهنگی به منظور فهم

¹ Interpretive biography

² Denzin

³ Kennedy-Lewis, Murphy, & Grosland

⁴ Josselson

⁵ Banks

⁶ Khattoon, , Rehman, , & Ajmal

تربیت چندفرهنگی می‌تواند مورد مطالعه قرار گیرد. معلمان برای فهم تربیت چندفرهنگی می‌توانند داستان‌های زیسته یکدیگر را بشتوند و معانی لازم را از آن داستان‌ها استخراج نمایند. برای شناخت دانش‌آموزان در بافت‌های چندفرهنگی، روایت‌های کلاس درس می‌تواند بسیار آموزنده باشد. این روایت‌ها می‌توانند متبعی غنی برای درک و فهم تربیت چندفرهنگی باشند.

منابع:

- صادقی، علیرضا. (۱۳۸۹). بررسی سند برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران بر اساس رویکرد آموزش چندفرهنگی. فصلنامه مطالعات برنامه درسی ایران، ۱۸(۵)، ۱۹۰-۲۱۵.
- عزیزی، نعمت‌اله، بلند همتان، کیوان، و سلطانی، مسعود. (۱۳۸۹). بررسی وضعیت آموزش در مراکز تربیت معلم شهر سنندج. فصلنامه انجمن آموزش عالی ایران، ۳(۲)، ۵۵-۷۶.
- Abbott, H. P. (2002). *The Cambridge introduction to narrative*. Cambridge: Cambridge.
- Banks, J. A. (1981). *Education in the 80s: Multicultural Education*. Washington, D. C: Nation Education Association.
- Banks, J., & Banks, C. M. (2001). *Multicultural education: Issues and perspectives* (4th ed.). New York: Wiley.
- Bennett, C. I. (1990). *Comprehensive Multicultural Education*, 2nd edn. Boston: Allyn & Bacon. *Inclusive education*
- Chisholm, I. M. (1994) Culture and Technology: implications for multicultural teacher education, *Journal of Information Technology for Teacher Education*, 3,2, 213-228, DOI:10.1080/0962029940030208
- Clandinin, J. (2013). *Engaging in narrative inquiry*. Walnut Creek, CA: Left Coast Press.
- Clandinin, D. & Rosiek, J. (2007). Mapping a Landscape of Narrative Inquiry, *Borderland Spaces and Tensions*. In D. Jean Clandinin. (Ed.). *Handbook of narrative inquiry; Mapping a methodology*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Connelly, F. M., Phillion, J., & He, M. F. (2003). An exploration of narrative inquiry into multiculturalism in education: reflecting on two decades of research in an inner-city Canadian community school. *Curriculum Inquiry*, 33(4), 363-384.
- Florio-Ruane, S. (1994). The future teachers' autogiography club: Preparing educators to support literacy learning in culturally diverse classrooms. *English Education*, 26(1), 52-66.
- Goodwin, A. (1994). Making the transition from self to other: What do preservice teachers really think about multicultural education? *Journal of Teacher Education*, 45(2), 119-130.
- Hooks, B. 2010. *Teaching Critical Thinking: Practical Wisdom*. New York: Routledge.
- Huber, J., Li, Y., Murphy, S., Nelson, C., & Young, M. (2014). Shifting stories to live by: teacher education as a curriculum of narrative inquiry identity explorations. *Reflective Practice*, 15(2), 176-189
- Kennedy-Lewis, B. L., Murphy, A. S., & Grosland, T. J. (2016). Using narrative inquiry to understand persistently disciplined middle school students. *International Journal of Qualitative Studies in Education*, 29(1), 1-28.
- Khatoon, S., Rehman, M. S., & Ajmal, M. (2011). Teaching in Multicultural Classroom -Assessing Current Programs of Teachers' Training in Pakistan. *International Journal of Humanities and Social Science*, 1(6), 78-70.
- Phillion, J. (1999). *Narrative inquiry in a multicultural landscape, multicultural teaching and learning*. A thesis of Phd. philosophy, department of curriculum, teaching, and learning, Ontario institute for studies in education of the University of Toronto.
- Phillion, J. (2002). Becoming a narrative inquirer in a multicultural landscape. *Journal of Curriculum Studies*, 34(5), 535-556.

- Richert, A. (2002). Narratives that teach: Learning about teaching from the stories teachers tell. In N. Lyons and V. LaBoskey (Eds.). *Narrative inquiry in practice: Advancing the knowledge of teaching* (pp. 48-62). New York: Teachers College Press.
- Ross, V., & Chan, E. (2008). Multicultural education: Raj's story as a curricular conceptual lens of the particular. *Teaching and Teacher Education*, 24(7), 1705-1716.
- Wang, C. H. (2013). Fostering critical religious thinking in multicultural education for teacher education. *Journal of Beliefs & Values*, 34(2), 152-164.
- Yu, W. M. (2005). *An Experiential Study on the Application of Narrative Inquiry in Teacher Development in Hong Kong*. University of Toronto.

SID

ابزارهای
پژوهش

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

سامانه ویراستاری
STES

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی

تازه های آموزش
آموزش مهارت های کاربردی در تدوین و چاپ مقالات ISI

آموزش مهارت های کاربردی
در تدوین و چاپ مقالات ISI

تازه های آموزش
روش تحقیق کمی

روش تحقیق کمی

تازه های آموزش
آموزش نرم افزار Word برای پژوهشگران

آموزش نرم افزار Word
برای پژوهشگران